

ZORUNLU BİR YANIT*

* Aşağıdaki metin Jeofizik Mühendisler Odası Başkan Sayın Ahmet Ercan tarafından onlarca Belediye Başkanlığı'na gönderildiği anlaşılan bir yazıya yanıt olarak kaleme alınmıştır. Odamız tarafından yine yüzerce Belediye Başkanlığına gönderilmek zorunda kalınan bu metinle anılan yazıdaki bilinçli yanlış aktarımlara dikkat çekilerek, yere yöneticiler bilgilendirilmeye çalışılmıştır. TMMOB platformlarında ilgili Oda'lann tartışarak, uzlaşarak olgunlaştırılacakları ortak görüşle aşmaları gereken bir sorunun bu türden yazışmalarla gündeme getirilmesini doğru bulmadığımızı belirtmek isteriz. Bugüne değin bu yöndeki eleştiri ve önerilerimizin, TMMOB'ce dikkate alınarak uzlaşma zeminlerinin yaratılmasını bekledik. Bu arada Jeofizik Mühendisleri Odasının mesleğimizin yetki alanlarını da belirleme cüretini gösterdiği bir tablo, üstelik yayımlanamaz karan olmasına karşın, TMMOB Birlik Haberleri dergisinde bite yayınlanabildi. Son olarak yukarıda anılan yazının yerel yönetimlere gönderilmesi bardağı taşıran son damla oldu. Anlaşıldı ki bizim iyi niyetli bekleyişimiz bir zayıflık olarak görüldü. Artık kendimizi savunmamız meşruydur. Yine de belirtelim ve önerelim. Lütfen hiçbir meslek dışı birini bir diğerinin yetki alanını tanımlama pervasızlığını, hele hele yazdı metinlerle, göstermesin. Yetki alanlarının girişim yapması, ortak bölgelerin bulunması doğaldır. Asıl olan uzlaşma noktalarını çoğaltmaya yönelik olarak TMMOB platformunda görüşmek, tartışmak ve olabildiğince bir sonuca ulaşmaktır. Meslek şovenizmini değil, bilim ve mühendislik ilkelerini, bireysel çıkarları değil, toplumsal yararı esas alan herkesle bir araya gelebileceğimizi bir kez daha vurgulamak isteriz. Bu bağlamda, sonuç olarak, "keşke aşağıdaki yazıyı yazmak zorunda kaimasaydık™ diyoruz.

"Bilindiği gibi Bayındırlık ve İskan. Bakanlığı tarafından 17 Ağustos depremi sonrasında yapılaşma sürecine ilişkin olarak bir dizi yönetmelik ve genelgeler çıkartılmıştır. Söz konusu mevzuat yerel yönetimlere önemli yetki ve sorumluluklar veren hükümler içermektedir.

Bazı illerimizde yerel yönetimlerce bu mevzuata aykırı uygulamalar yapıldığı bu nedenle birçok karışıklıkların yaşandığı yazılı ve sözlü olarak üyelerimiz aracılığıyla Genel Merkezimize iletilmiş olup,, bu anlamda yaşanan olumsuzlukların giderilmesine katkı sağlamak amacı ile bazı açıklamalara ve; mevzuatı hatırlatmaya gerek duyulmuştur. Diğer **yasdfcn**» geçtiğimiz gönlerde diğer onlarca belediyenin y a Disıra, Jeofizik Mühendisleri Odası tarafından belediyenize de gönderildiği anlaşılan ve belediyenizin "'zemin etütleri" uygulamasını eleştiren yazının, mevzuat konusunda **açık tahrifatlar içermesi nedeniyle» Başkanhğtmzt bilgilendirmeyi kamu yararı açısından görev biliyoruz-**

Kamusal hizmeti amaçlayan bir meslek kuruluşu söyleminden çok, deprem korkusunu meslekî ranta tahvil etme anlayışıyla ve yerel yönetimleri uyaran ve

bilgilendiren değil, tehdit edici bir tarzla kaleme alınan yazıya ilişkin görüşlerimizi de aşağıda sunuyoruz..

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'rica 2/09/1999 gön ve 23804 sayılı resmi gazetenin- mükerrer sayısında yayınlanarak yürürlüğe giren -"3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler. Tip imar Yönetmeliğinin uygulamasına açıklık getirme^ amacıyla,,

- a) 15/10/99 gün ve 12297 sayılı (10 nolu genelge),
- b) /Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nün 3 I/O 1/2000 gün ve 297 sayılı,
- c) Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nün 04/02/2000 gün ve 357 sayılı genelgeleri yayınlanmıştır.

Ancak, bazı yerel yönetimlerin bu genelgeleri yanlış yorumlamaları sonucu. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet işleri Genel Müdürlüğü, 2 Ağustos 2000 gün ve B.O9.OAİŞ.O./2.OO.06/O62 sayılı genelgeyi yayınlarak konuyu daha da netleştirmiştir, Bu genelge gereği;

1) İmar planına esas jeolojik etüt raporları (a ve e) genelgeleri gereği, jeoloji uahendisİertace hazırlanacaktır.

2) İmar planı revizyonuna esas jeoloji/jeöteknik etüt

.raporları,, (a) genelgesine göre **jeoloji** ' ve/veya jeofizik mühendislerince hazırlanır:

3) İmar planına esas jeolojik veya jeolojik/jeoteknik etüt raporu bulunan ve imar planı, yapılmış alanlarda parsel veya imar adası -hamında hazırlanacak olan zemin etüt raporları (b) genelgesi gereği:

1./.. Zemin etütleri ile ilgili jeolojik etütler yerinde ve/veya laboratuarda yapılacak zemin/kaya mekaniği deneyleri ve gerekli görülmesi halinde sondajları kapsayan araştırmalar **jeoloji mühendisleri**nce yapılacaktır..

3.2. Temel kayanın bozuşmuş veya örtülü olduğu durumlarda, bozuşmuş kesim ve sağlam kayaya kadar olan derinlik, deprem riski, olası bir deprem anında zemine gelecek dinamik yüklere karşı zeminin davranışının ve zemin temel-yâpı etkileşiminin belirlenmesinde esas teşkil eden. sismik dalga hız değerlerinin zemin hakint-titreşim periyodunun, zemin büyütmesinin, belirlediği araştırmalar **jeofizik mühendisleri**nce yapılacaktır.

3.3. Yukarıda belirtilen duruma göre 3.1. ve

**En son genelge
jeoteknik etütlerin her
tüfû uygulamasında
jeoloji mühendisinin yer
atmasını zorunlu
kılmaktadır***

3.2/deki araştırmalar yapılmış ise,, rapor jeoloji ve jeofizik mühendislerinin ortak "çalışması ile hazırlanacaktır.

3.4. Temel kaya yüzeyde bozuşmamış olarak gözleniyorsa 3.1.'deki belirtilen araştırmalar yapılarak ilgili mühendisler (**jeoloji mühendisi-bkz.3.1.**) hazırlanacaktır.

3.5. Söz konusu araştırmalardaki jeoteknik verilere göre; statik projelerin hazırlanmasına temel teşkil edecek, zemin mekaniği, zemin dinamiği ve zemin emniyet gerilmesi hesapları bu konuda uzmanlaşmış inşaat mühendislerince yapılır ve 3.3 ve 3.4. de belirtilen rapora eklenir.

BÖYLECE JEOLJİ-İNŞAAT VEYA JEOLJİ-JEOFİZİK-İNŞAAT MÜHENDİSLERİNİN ORTAK RAPORU ORTAYA ÇIKACAKTIR. Statik projelerin tim kabul ve hesaplarında bu raporun verileri esas teşkil edecektir.

Görüldüğü üzere; konuyla ilgili, olarak yayımlanan en, son genelge jeoteknik etütlerin her türlü uygulamasında jeoloji mühendislerinin yer almasını zorunlu kılmaktadır. Yine anlaşılacağı üzere,, her durumda zorunlu görülen diğer bir mühendislik disiplini ise inşaat * mühendisliğidir. Yönetmelikte jeofizik mühendislerinin bu süreçteki yeri, alan ve konu açısından, sınırlandırılmıştır' (bkz. 3.2.)- " B« durumda dahi» 3.1. başlığında verilen ve jeoloji mühendislerinin yetkilendirildiği alanların yapılması bir zorunluluktur. Çünkü jeoloji ve jeofizik mühendislerinin araştırdığı parametreler, veriler aynı ayrı uzmanlıklar gerektirmektedir. Bu çakışmalara birini- diğerinin yerine koyma olanağı yoktan 3.3. başlıklı madde bu durumu açıkça tanımlamaktadır Kaldı ki jeoteknik etütlerde jeofizik mühendislerinin yer alabileceği alanların belirlenmesi de anılan genelgenin 1.no'lü maddesinde imar planına esas jeolojik etüt raporunu hazırlamakla yetkilendirilmiş" olan jeoloji mühendislerinin işidir.. Açmak gerekirse; genelgede belirtilen, "temel kayanın bozunmuş veya örtülü olduğu durumlara" ise aldığı eğitim doğrultusunda yine bir jeoloji mühendisi karar verebilecektir

Diğer yandan; Jeofizik • Mühendisleri Odasının Başkanlığına gönderilen yazıda'4.no' lu başlıkla belirtilen bölüm en hafif deyimle bir yanlış aktarımdır. Bu bölümde değinilen 13.07.2000 tarih ve 24108' sayılı, "3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tıp İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik", anılan yazıda da belirtildiği gibi "• "meslek ismi amihmaksızın" ilgili mühendisleri" "parşele ilişkin zemin etüt (jeoteknik etüt) raporunun hazırlanmasında" yetkilendirmiştir., Her şeyden önce yönetmelikte» yazıdaki gibi *yerraraştırması¹¹ diye -bir kavram yoktur, ikincisi, yazıda "ilgili mühendisler¹¹ ibaresinden, sonra parantez açılarak ve kalın yazılarak "belirtilen mühendislik- disiplinlerinin hiçbirini yönetmelikte ismen geçmemektedir. Yönetmeliğin bu konuyla ilgili olarak atıfta bulunduğu, "Zemin ve Temel Elit Raporlarının Hazırlanmasına İlişkin Esaslar¹¹ genelgesinde İsmi zikredilen meslekler ise, İnşaat Mühendisliği, Jeoloji Mühendisliği ve Maden Mühendisliği'dir. Jeofizik Mühendisliği ise hiçbir

Haber

yerde anılmamaktadır, Sadece bu ifade şekli bile anılan yönetmelik ve genelgelere,; yazıda laf kalabalığı oluşturup, manuplasyon amacıyla yer verildiğini göstermektedir.

Yine anılan yazıda 13 Temmuz 2000 yönetmeliğinin "b) Statik proje" bölümünden, jeofizik mühendisliğine hiç değinilmeyen' uzun bir alıntı yapılarak, kafa karışıklığı yaratılmaya çalışılmaktadır. Bu alıntının sonunda, jeoloji mühendislerince, hazırlanan raporların Jeoloji Mühendisleri Odası'nca onaylanmasından şikayet edebilen mantığın zaafiyetini ayrıca değerlendirmenize sunuyoruz,

Anılan yazının sonundaki» "Artık bu çifte standardın sona erdirilerek ya Jeofizik-Jeoloji mühendisi imzalı raporları istenmeli yaia İM mühendislikten birisinin hazırladığı raporlar onaytanmahdın" ifadesi AÇIKÇA İLGİLİ BÉBVZUATIN TAH-

RİFİDİR. Hukuk ihlali önerilmektedir* Bu durum üst birliğimiz TMMOB ve ilgili kurumların" bilgisine ayrıca sunulacaktır. Ancak, burada sadece konuyla ilgili olarak yayımlanan son genelgenin yukarıda büyük, harflerle vurguladığımız iz, 3.5. başlıklı bölümünü hatırlatmakla yetineceğiz. Bu

maddeye göre hazırlanacak raporlar, "jeoloji-inşaat veya jeoloji-jeofizik-inşaat mühendislerin ortak raporu" olmak zorundadır.. Bunun açık ve kesin anlamı, **JEOFİZİK MÜHENDİSLERİNİN TEK BAŞLARINA. • ZEMİN ETÜT " RAPORU HAZIRLAMAYA YETKİLİ OLMADIĞIDIR.** Ayrıca görüldüğü gibi» inşaat mühendisleriyle "birlikte rapor hazırlamaya da yetkili değildirler* Her halükarda raporlarda jeoloji ve inşaat mühendisi yer almak, durumundadır. Yine genelgeye göre, bazı durumlarda **jeofizik** mutendist' imzası gerekmeden (jeoloji ve inşaat mühendisleri tarafından) zemin etüt rapora hazırlanabilmektedir (Bkz. 3,4).

Ayrıca TMMOB Mühendislik-Mimarlık Hizmetleri ve Asgarî. Ücret - Asgarî. Çizim, ve Düzenleme .Esasları Yönetmeliği Madde 5'te "Yapı üretimine **kon**« olan sahanın ve zeminin jeolojik - jeofizik

araştırma ve elifleriyle kontrollük hizmetleri Jeoloji Mühendisleri Odası üyelerince yapılır¹¹ denim ektedir.

JMO olarak meslek alanlarımızda üretilen hizmetleri kamusal bir sorumluluk anlayışıyla, toplum ve ülkemizin çıkarları doğrultusunda kullanmakta kararlıyız. TMMOB çatısı altında birlikte bulunduğumuz meslek disiplinleri iie yetki ve sorumluluklarımız dahilinde koordineli çalışmayı bilim ve mühendislik etiği gereği savunmaktayız. Ancak ülkemizin jeolojik konumu gereği "bilimsel kaderi" olan deprem felaketini mesleki çıkarlar uğruna sömüren, bilim mühendislik normlarını ülke ve toplum çıkarları açısından değil, dar mesleki ve bireysel çıkar güdüsüyle yorumlayan, felaketten rant üreten anlayışlara karşıyız.

Bilindiği üzere, % 95'i deprem riski altında bulunan ve önemli bir bölümü heyelan, kaya düşmesi, akma, su baskını vb. doğal afetlerle karşı karşıya olan ülkemizde, yapı süreciyle ilgili mevzuatın uygulanması büyük ölçüde yerel yönetimlerin sorumluluğundadır. Bu kapsamda Yerel Yönetimlerce zemin etüt raporlarında Odamız oayımın istenmesi önem kaman»**aktadır.** Anılan raporların Odamızca otaylan-

JMO olarak meslek alanlarımızda üretilen hizmetleri kamusal bir sorumluluk anlayışıyla toplum ve ülkemizin çıkarları doğrultusunda kullanmakta kararlıyız«

•mâsından önce inceleme komisyonlarımız tarafından bilim ve mühendislik, ilkelerine, mevzuat in öngördüğü normlara uygunluğu açısından, incelendiğin i özellikle bilginize sunmak isteriz.

Yakın zamanda on binlerce yurttaşımızın ölümü ve yüzbinlerce konut ve işyerinin enkaza dönüşmesine yol açan acı kayıpların yeniden yaşanmaması,, önemli ölçüde yerel yönetimlerin ilgili mevzuatın uygulanmasında . göstereceği sorumluluk ve duyarlılığa "bağlıdır., Bu süreçte JMÖ olarak belediyenizin gerek duyabileceği her konuda katkı koymaya hazır olduğumuzu özellikle belirtmek ister, bu çerçevede gerekli duyarlılık, ve sorumluluğun belediyenizce de gösterilerek mevzuatın öngördüğü uygulamaların yürüdüceği inancıyla,, çalışmalarınızda başarılar¹ dileriz. •

Saygılarımızla.

' Aydın ÇELEBİ.
Bask«»! -